

אמנות

תיאטרון

חוויה בדורה

תיאטרון הקאמר, תל אביב, הוא ספק תיאטרון, ספק בלט וספק נדרלנדי, כיון ש הוא מצרף את כל הדברים הללו למופת אחד. בששת קטעי המחול המרכיבים את התוכנית הראשונה, הגיש בנימין הרקרי, מנהלה האמנותי של הלהקה, פוטפורי של סגנונות שונים, המוגדרים זה לזה באופן יסודי, דבר המעיד על כך שאין לתיאטרון הבאלט הנדרלנדי כל יעוד אומנותי והוא מעוניין רק בהצגות קופה.

הבאלט הקלאסי מיוצג בתכנית בקטע הסוליסטי הידוע מתוך מפעל האגוונים של צ'ייקובסקי; בעוד שבאלט המודרני מן האסכולה האמריקאית, מיוצג באופוס 58 מ' את תיאור מאצרו ובכוריאוגרפיה של אנה סוקולוב. קטעים אחרים, שאחראים להם כוריאוגרפים הולנדים, מצטיינים בעודף פאר טוס, בתיאטרליות ובתוכן סיפורי עם מוסר השכל, שהמחול רק מוסיף להם נוי מיו-תר.

למרות הכל, אפשר לנבא הצלחה רבה

קריאת-אזעקה מועזת נגד הסכנה הצפויה לאנושות במלחמה אטומית. היה זה תיאור דמיוני על המתרחש בעולם שרובו הושמד במלחמה שכזאת, ורק אורחי אוסטרליה נז' תרו בחיים ומצפים לגל הרדיואקטיבי שי יכחידם. קרמר החטיא את מטרותיו, יצר תחת זאת מלודרמה רגשנית בינונית.

הבמאי הכושל ביותר של השנה היה ה' אמריקאי אוטו פרמינגר. זקא בשנה בה רעשה הארץ כולה סביב הסרטת סרטו אסטווס בישראל, הוצגו כאן שלושה מי-סרטי. כולם היו כישלונות חרוצים. סרטו האחרון, **משפט ריצה**, וסרטו הישן, **יר האנה הקדושה**, שהוצא רק השנה מה- מחסנים אחרי שהיה מונח בהם שנים, העידו שפרמינגר הוא אולי בעל מלאכה טוב, אבל לא יותר מזה. בעיקר התבלט כשלונו של פרמינגר בגירסה המצולמת של ספרה של פרנסואז סאגאן, **שלום רך עצבות**.

אחד הסיפורים המאפיינים ביותר את התי-מוטטות ערכי-המוסר בדורנו הוגש על-ידי פרמינגר בשתיחות מלאכותית וקישטיות. לא פחות מועזת היה הקישט הקולנועי שהוקרן ב**שלמה ומלכת שבא**. הסיפור התניכני, כפי שהועלה על הבד, היה מגוחך ומשעשע רק באיחולתו. ואילו הכישלון ה' רביעי נפל גם הוא בחלקו של במאי גדול - ג'ון פורד, שסרטו **הוא רץ לבחרי-רות**, ה'ן בפגעי הדמוקראטיה האמריק-אית כפי שהיא משקפת במלחמת הבחירות, נמנה כמעט בין סרטי השנה הטובים. סרטו **הפרשים**, מלחה הפירסומת האדירה, שי היה צריך להיות תיאור נאמן של אחת מי-פרשיות מלחמת-האזרחים האמריקאית, נראה על הבד כמערכון שיגרתי וחסר-עניין.

כישלונות נוספים שראוי להזכירם הם **יודיה של אשה**, סיפור עלייתה ו- שקיעתה של הכוכבת דיאנה ברימור ו- **צוואתו של ד"ר קורדלייה**, מהדורה מודרנית של ד"ר גיקל ומר הייד, פרי יצירתו של הבמאי הצרפתי הגדול ז'אן רנואר.

מאהב המזדקנת

לא היה כמעט מקום לספק כי בתואר שחקנית השנה תזכה השחקנית סימון סניורה, הגברת הראשונה של הקולנוע הצרפתי, עבור משחקה בסרט הבריטי מקום בצמרת. סניורה, שזכתה גם לפרס האוסקר עבור מישחקה בסרט זה, היתה כמעט חסרת מתחרות בשנה של ספע כוכבות אך מחסור בשחקניות של ממש. רק **סוזאן היווארד** באני רוצה לחיות, ו**אנה מניאני** בניהוט בכרד יכלו להתמודד עמה.

ב'נוגה של סימון סניורה במקום בצמרת, **דורנס הרווי**, היה מועמד רציני לתואר שחקן השנה בשל הדמויות השונות שגילם בשלושת סרטיו אשר הוצגו בארץ - מקום בצמרת, הסוד השחור ביותר ובעיקר אטי פרטו בונגו. אולם עלה עליו שחקן איטלקי ותיק יותר, שנחשב עד כה לנער-הזהרה של הקולנוע האיטלקי. **מארצ'לו מאסי טרויאני**, שנראה השנה בארץ באנו הגני-ביס, נשים לקיץ אחד, אנטוניו הפיה, ומילא גם את התפקיד הראשי הקשה בסרטו של פליני החיים המתוקים, הוכיח כי הינו שחקן בעל כישרון והבנה עמוקה של משמעויות התפקידים שגילם. מיבצעים דרא-מתיים אחרים הראויים להערכה הם מישחקו של **אליסטר סימ** בהאדם הנועם האחד-כיום, של **פאול מוני** בהאדם הנועם האחד-רוג, של **ז'אן גאבין** בהקצצן העליון ושל הקומיקאי הבריטי המצויץ **פיטר סלארס** בצר'ף לזעת הסתודר ובתהכבב ששאג.

שתי השחקניות שהתבלטו השנה ביותר בתפקידי-משנה היו כוכבות ותיקות. **מרי של מורגאן**, בקטע קצרצר אך פנטאסטי בסרט האיטלקי **נשים לקיץ אחד**, בו מילאה את תפקיד הגנבת המבלה לילה עם השוטר המוביל אותה למאסר, ו**בטי דיי** ז'יים בקטע קצר אך בלתי-נשכח. בתפקיד ה'ודה הזקנה שבסרט הבריטי השעיר לעזא-זל עם **אלק גינס**, גנבו בסרטים אלה את ההצגה מן השחקנים הראשיים. אולם שחקן-יית'המשנה של השנה היתה זקא שחקנית צרפתיה צעירה, **אנוק איימה**, שהופיעה השנה בהצ'ידיים בתפקיד ראשי, ובהחיים המתוקים. בתפקיד משני, הצליחה להתבלט דווקא בתפקיד המשני בסרט השיא כאשר למספר השחקנים המשניים הטובים שבו. בין שחקני-המשנה היה רק שחקן בלתי ידוע אחד, אשר הופעתו המהירה הסביעה את חותמה על סרט שלם. היה זה הקומיקאי הצרפתי **פראנסים בלאנש**, בתפקיד קצין הגסטאפו פפה שולץ, בקומדיה הצרפתית באבס יוצאת למלחמה, בו הופיע לצידה של בריגיט בארדו.

(המסך נעמוד 13) הבנה אנושית, ניצל עד למאכסימום את כוח השפעתו של המדיום הקולנועי, במיטגרת חדשה מיוחדת במינה. פרנסוא טריפו, שהציג השנה את יצירתו **400 המלקות**, היה איש הגל החדש ה' שני שסרטו נכלל בין ארבעת הטובים. ב' מעין אוטוביוגרפיה הציג טריפו את גל-גוליו של ילד עד לרגע בו הופך הוא ל' עבריין צעיר ולאורח נודף על-ידי החברה. סרטו היתה את התרומה הקולנועית החשובה והכנה ביותר להבנת מניעיהם ודרך היחצ'רותם של הפושעים הצעירים שהועלתה על הבד עד כה.

משהו מהשפעת הגל החדש הצרפתי ניכר גם בסרטו של סטנלי קרמר האמריקאי, **ה' נעוץ**. סיפורם של שני האסיים הבור' חים, כושי ולכן, שרק הודות לכבליהם מת-גברים על שנאתם הגזעית, היתה את של עודה המועזת ביותר של השנה בגנות השנאה הגזעית.

הרביעי בין הטובים שבסרטים נעשה במת-כונת הישנה של הקולנוע הקלאסי. היה זה סרטו של הבמאי הרוסי סרגי בונדרצ'וק, ששיחק גם את התפקיד הראשי בסרטו **גורדי של אדם**. סיפור תלעותיו הכן של החייל הרוסי, על רקע זחעות הנאצים, היה יצירה פאסיפיסטית בלתי-נישכחת.

לא פחות חזק ממנו במגמתו ובהצלחתו היה הסרט האיטלקי **המאבק הגדול**, סיפורם של שני פחדנים המתחולל בעת מל-חמת העולם הראשונה. רק סרט זה, מחמשת הגדולים של השנה, ניכשל מבחינה קופ'תית.

דראמה וקומדיה

מזכר סרטים אלה, נלחמו עוד כי מ'חיסר סרטים על מקום הכבוד שלהם בשורה הראשונה. המפורסם ומעורר התי-כוחים שבהם היה החיים המתזקקים של פדריקו פליני, יצירה ראויה להערכה על שהציגה את ניתנה של החברה הרומאית בדורנו. אולם פליני הסתבך בשפע כחנותיו הטובות והשפעת סרטו היא שכלתנית בלבד. **אורפיאוס הכושי**, אף הוא מסרטי הגל החדש הצרפתי, היתה היצירה האמנותית האסתטית של השנה, ואילו **עד הראיה** הבריטי, שהיה סרט הקופה של השנה, מילא את מקום הדראמה הקולנועית המשו-בחת ביותר, בצערו בשטח זה לפני **ר'אמה כראי** של ריצ'ארד פליישר האמריקאי.

אחד הבולטים בסרטי השנה הטובים, היה **מקום בצמרת** הבריטי, סיפור עלייתו של צעיר אנגלי, על רקע מלחמת המעמדות, שי הצליח בכוח המשחק שבו; ואילו **איש הריקשה** מתוצרת יאפן, היה בגודל החייה קולנועית בעיקר בכוח ביומו.

הוליווד הזדנבה השנה בתחתית הרשימה, כששלוש מלודרמות שלה נכללות בין סרטי השנה הטובים. **תנו לי לחיות**, סיפורה של ברברה גרהאם, ששימש קריאת-אזעקה נגד עונש המוות; **סיפורה של נזירה**, שחשף את עולמן הנסתר של הנזירות; ו- **שפת עבר** בקיץ האחרון, מחזהו המוסרט של טנסי ויליאמס על בעית ההומוסקסוא-ליות. היו היחידים מבין מאות המלודרמות ההוליוודיות שהוצגו השנה בארץ ואשר ראיות להערכה. לעומת זאת, שלטה הולי-בוד בשדה הקומדיות, כשמימד סרטי-ההומור-הטובים שהוצגו בארץ כמו, **דרשיה ב' חדר המיפות**, **משחק הזיוונים** ו- **מי היתה גברת זו**, יצאו מאולפניה. הסרט הטוב ביותר, מהבחינה הקולנועית-הסהורה, שהוצג השנה בישראל, לא היה שיך לסרטי השנה. היה זה החלק השני של יצירתו האמנותית של סרגי איינושטיין, **איי באן ז'איום**. הסרט שיוצר בבית המוע'צות בתקופת סטאלין, נגנז והותר רק עתה להצגה, היה הציג היחיד של הקולנוע ה'קלאסי שהיה מסוגל לגבור גם על סרטי ה'גל החדש.

גלי קיטש על החוף

ה' סרטים הרעים של השנה היו רובם ככולם כישלונות - סרטים שהופקו בידי במאים ידועים שרשותם עמדו כל האמצעים. היו אלה סרטים שנושאייהם ה' פרסומת שליחתה אותם הניחו מקום ל' חיקקה שהיו סרטים המתעלים לרמה גבו-מה. בחלקם היו סרטים אלה גם הצלחות מסחריות. אולם כשהוצגו, התברר כי מעל'תים האמנותיות מפוקפקות. הכישלון הגדול ביותר היה כישלונו של הבמאי האמריקאי סטנלי קרמר, איש ש' יצר את אחד מסרטי השנה הטובים - הנועזים. סרטו **על החוף** התימר לשמש

הבאלט הנדרלנדי הצלחה בדרך הפשטות

לאורחים ההולנדים, כי הקהל הישראלי, העייף מפרשות סתומות, ישמח לראות סיפורים מתימים, ברורים ונוגעים ללב כמו החת האלים (מוסיקה) - לוקטר פונטה כורי-אוגרפיה - הגס ון-מאנון) המספר על חברות גבריים וחתיות בפרבר הולנדי, אליו נקלע זר. הזר מפתה אחת מנעורת הפרבר, הורג תוך כדי תיגרה את אושה הקנאי ונעלם. הנערה הבוגדת מוקעת לעמוד הקלון על-ידי חבריה וחברותיה המתעללים בה עד שגם היא נופחת את נשמתה.

מאחורי הקלעים

חתימה טובה

סערה פרצה בקרב תיאטרון אוהל, כאשר אחד הצהרונים פירסם תוכנו של מיכתב חתום בידי אמנים צעירים ובו פרטים על אסיפה קרובה של חברי הקולקטיב, שתדון בפיטוריו של המנהל האדמיניסטרטיבי ובמש' כורת הועמה שהתיאטרון משלם לשחקניו השחקנים. המיכתב צורר את זעם החותקים שראו בו לחץ בלתי הוגן להחיש את קבלת השחקנים הצעירים לקולקטיב. זעם זה חידש את היחסים המתוחים בין הצעירים לבין החותקים, ששכר כ' בעונה האחרונה, עם התעוררותו של תיאטרון אוהל לחיים. בתוך הסערה שאימה לבטל את כבודה תם של שחקני האוהל החותקים לקבל מס' פר שחקנים צעירים לקולקטיב כחברים שוי' זכויות, נשכח לחלוטין פרט קטן: שחקני האוהל הצעירים מכחישים שתלכו אי-פעם איזשהו מכתב למערכת עתון כלשהו.